

ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ನಾನು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಅದು 70ರ ದಶಕ. ನಾನು ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದೆ. ಆಗ ದರ್ಬಾರ್ ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದ ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿ ಈಗಲೂ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿದೆ. ಅರಮನೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪದಲ್ಲೂ ಆಗ ಕಛೇರಿಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ನನ್ನ ತಂದೆ ಬಿ. ರಾಮಯ್ಯ ಅವರು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ಆಫೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ ಆಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆಗ ನಮಗೆ ಸಂಗೀತ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ದಸರಾ ಕುಸ್ತಿ ನೋಡುವ ಅವಕಾಶವೂ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗ್ಯಾಲರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ದಸರಾ ಮೆರವಣಿಗೆ ನೋಡುವ ಸುಯೋಗವೂ ಇತ್ತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಸಂಗೀತ ಕೇಳುವ ಅವಕಾಶ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅರಮನೆ ಹೊರಗಡೆಯೇ ಸಂಗೀತ ರಸಿಕರು ನಿಂತುಕೊಂಡೇ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು' ಎಂದು ನೆನಪಿಗೆ ಜಾರುತ್ತಾರೆ ವೀಣೆ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ್.

'ಈಗಲೂ ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ವೇದಿಕೆಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಸಂಗೀತ ಕೇಳುಗರಿಗೆ ಮನೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಸಂಗೀತ ಆಸ್ವಾದಿಸುವ ಸುಯೋಗವೂ ಒದಗಿಬಂದಿದೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅವರು.

ವೀಣೆಯ ಬೆಡಗಿದು ಮೈಸೂರು

'ಮೈಸೂರು ಎಂದರೆ 'ವೀಣೆಯ ಕಾಶಿ'. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಅವರು ಮೈಸೂರನ್ನು 'ಚಿನ್ನದ ನಾಡಿದು ಮೈಸೂರು, ಶ್ರೀಗಂಧದ ಬೀಡಿದು ಮೈಸೂರು, ವೀಣೆಯ ಬೆಡಗಿನ ಮೈಸೂರು, ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮೈಸೂರು' ಎಂದು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದ್ದರು. ವೀಣೆಯಲ್ಲಿ 'ಮೈಸೂರು ಬಾನಿ' ಎಂದರೆ ಅದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಶೈಲಿಯನ್ನು, ನುಡಿಸಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ; ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಘರಾಣೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ. ಆಂಧ್ರ, ಕೇರಳ, ತಂಜಾವೂರು, ಮೈಸೂರು ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಬಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ವೀಣೆ ನುಡಿಸಾಣಿಕೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು' ಎಂದು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ತಂತಿವಾದ್ಯ ವೀಣಾವಾದನದ ಸೊಬಗನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ ಮೈಸೂರು ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈಣಿಕ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರ ಪುತ್ರ, ಸ್ವತಃ ವೀಣಾವಾದಕರಾದ ವಿದ್ವಾನ್ ಡಿ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ.

'ದಸರಾ ಸಂಗೀತದ ವೀಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಬಾನಿಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಆದ್ಯತೆ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಎಲ್ಲ ಶೈಲಿಗಳಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಆಯ್ದು ತಮ್ಮದೇ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಮಹಾರಾಜಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹಳ ಆಪ್ತವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವಡಿ ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರರು ಸಂಗೀತಗಾರರಿಗೆ ಬಹಳ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ 'ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದೊಂದು 'ಸ್ವಾಂಪ್' ಇದ್ದಂಗೆ. ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ವಿಶೇಷ ಗೌರವ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವೂ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣ

ಚಿಂತಲಪಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾನ್ ನಾಗೇಂದ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಅವರೆಂದರೆ ಸಂಗೀತಗಾರರಿಗಲ್ಲ ವಿಶೇಷ ಗೌರವ, ಅವರ ವೀಣೆ ಕಛೇರಿ ಏರ್ಪಾಡಾಯಿತೆಂದರೆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಚಲನ. ಇವರ ಹಿರಿಯ ಶಿಷ್ಯರು ವೀಣೆ ವೆಂಕಟಗಿರಿಯಪ್ಪನವರು ಅರಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ವೀಣೆ ಪಾಠವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣ, ವೀಣೆ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೇರಿಸಿದವರು ಎನ್ನಬಹುದು. ವೆಂಕಟಗಿರಿಯಪ್ಪ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ವಿದ್ವಾನ್ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರಿಗೂ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಮಾನ ದೊರಕಿತ್ತು. ವೀಣೆ ಬಾನಿಯ ಘಮವನ್ನು ಶ್ರಮದಿಂದ ಬಹಳ ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೇರಿಸಿದ್ದು ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರೇ' ಎಂದು ಮೈಸೂರು ಸಂಗೀತ ಪರಂಪರೆಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ

ಒಡನಾಟವನ್ನು ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ ಅವರು.

'ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರಿಗಿಂತ ಮುನ್ನ ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಯರು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೀಣಾಪಟುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಿಂದ ವೀಣಾವಾದನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಲ್ವಡಿ ಅವರು ಬಂದ ಮೇಲೆ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರಿಗೆ ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಆರನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ (1927ರಲ್ಲಿ) ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರು ಮಹಾರಾಜರ ಮುಂದೆ ವೀಣೆ ನುಡಿಸಿ 50 ರೂಪಾಯಿ ಬೆಳ್ಳಿ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಬಹುಮಾನವನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಹದಿಮೂರನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ 'ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್' ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದು ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿಯ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೂ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಅರಮನೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಇದು ಮಹತ್ವದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲಾಗಿ ಉಳಿಯಿತು. ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರರು ವೀಣೆ ಮತ್ತು ಕೊಳಲುಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಪರಿಣತಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ರಾಜ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ವೀಣೆ ಮತ್ತು ಕೊಳಲುವಾದನದ ಪಾಠ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೈಸೂರು ಬಾನಿಯ ಮೂಲಕ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರ ಪಾತ್ರ ಮರೆಯುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ದಸರಾ ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ವೀಣೆ ಕಛೇರಿಯನ್ನು ಬಹಳ ಆನಂದದಿಂದ ಕೇಳುಗರು ಆಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಡೆಯರ್ ಅವರಿಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತ, ಕೊಳಲು, ಪಿಯಾನೊಗಳಲ್ಲೂ ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿ ಇತ್ತು. ದಸರಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಜೊತೆಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತ, ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ

ಉಸ್ತಾದ್ ಹಲೀಮ್ ಜಫರ್ ಖಾನ್ ಅವರಿಗೆ ವೀಣೆ ನುಡಿಸಾಣಿಕೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣ.